შესავალი

მოცემული ანგარიში წარმოადგენს 2019 წლის მეორე კვარტალში საქართველოში საერთაშორისო ვიზიტორების მიერ განხორციელებული ვიზიტების მახასიათებლების მიმოხილვას, რომელიც მოწოდებულ იქნა სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მიერ.

გამოცემის მთავარ ინტერეს წარმოადგენს დასვენების და ბიზნესის მიზნებთან დაკავშირებული ვიზიტები, ასევე მოგზაურობის განმავლობაში გაწეული დანახარჯები.

საერთაშორისო ტურიზმის მნიშვნელობა

საერთაშორისო მოგზაურობას მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს მსოფლიო ეკონომიკის განვითარებაში. მოგზაურობისა და ტურიზმის მსოფლიო საბჭოს (WTTC) მონაცემებით, 2018 წელს ამ დარგის პირდაპირმა კონტრიბუციამ მსოფლიოს მთლიან მშპ-ში 2.8 ტრილიონი აშშ დოლარი შეადგინა (3.2%) და ხელი შეუწყო 123 მილიონი სამუშაო ადგილის შექმნას. მისი პირდაპირი და გვერდითი ეფექტების მხედველობაში მიღების შემდეგ, აღნიშნული სექტორის წვლილი მსოფლიო ეკონომიკის განვითარებაში შემდეგია: მსოფლიოს მშპ-ს 10.4%, ერთი ადგილი ყოველი 10 სამუშაო ადგილიდან, 4.4% მთლიან განხორციელებულ ინვესტიციებსა და 6.5% მსოფლიოს მთლიან ექსპორტში.[1]

საერთაშორისო მოგზაურების ვიზიტები

2019 წლის IV კვარტალში საერთაშორისო მოგზაურების[2] ვიზიტების რაოდენობა 2,120,404 იყო, რაც წინა წელთან შედარებით 12.1%-ით მეტია (გრაფიკი1).

გრაფიკი 1: საერთაშორისო მოგზაურების მიერ განხორციელებული ვიზიტები წლების მიხედვით

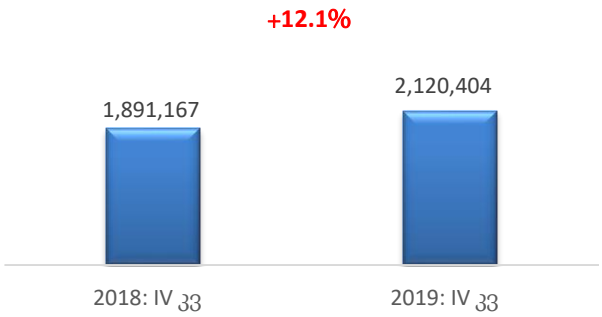

საერთაშორისო ვიზიტორების მიერ განხორციელებული ვიზიტები

2019 წლის IV კვარტალში საერთაშორისო ვიზიტორების[3] მიერ განხორციელებული ვიზიტების რაოდენობამ 1,742,963 შეადგინა. მათი უმრავლესობა (საქართველოს არარეზიდენტი მოქალაქეების გათვალისწინების გარეშე) 76.5% მეზობელი ქვეყნების რეზიდენტების ვიზიტები იყო. საერთაშორისო ვიზიტების რაოდენობით ლიდერობს სომხეთი 371,904 ვიზიტით, მას მოსდევს აზერბაიჯანი 356,788, რუსეთი 265,584 და თურქეთი 249,163 ვიზიტით (ცხრილი 1).

---

[1] Economic Impact of Travel and Turism 2019, Annual Update, WTTC

[2] მოგზაური არის ნებისმიერი ასაკის პირი, რომელიც გადაადგილდება სხვადასხვა გეოგრაფიულ არეალს შორის ნებისმიერი ხანგრძლივობითა და მიზნით. ის გამორიცხავს საქართველოს რეზიდენტ სხვა ქვეყნის მოქალაქეებს და მოიცავს საქართველოს მოქალაქეებს, რომლებიც უცხო ქვეყნის რეზიდენტები არიან.

[3] ვიზიტორი არის 15 წლის ან უფროსი ასაკის საქართველოს არარეზიდენტი მოგზაური, რომელმაც განახორციელა ვიზიტი საკუთარი ჩვეული გარემოდან საქართველოს ტერიტორიაზე ერთ წელზე ნაკლები დროით. საქართველოში ჩვეული გარემოს განსასაზღვრად შემდეგი მეთოდი გამოიყენება, ჩვეულ გარემოში ითვლება ის ვიზიტები, რომლებიც თვეში 8-ჯერ ან 8-ზე მეტჯერ ხორციელდება.

ცხრილი 1: ტოპ 5 ქვეყანა საერთაშორისო ვიზიტების მიხედვით

ქვეყანა	2018 IV კვ	2019 IV კვ	ცვლ %
სომხეთი	312,810	371,904	+18.9%
აზერბაიჯანი	329,763	356,788	+8.2%
რუსეთი	295,051	265,584	-10.0%
თურქეთი	206,804	249,163	+20.5%
საქართველო (არარეზ)	112,623	117,139	+4.0%

საერთაშორისო ვიზიტორებმა ყველაზე მეტი ვიზიტი 1,363,625 (+18.8%) სახმელეთო გზით განახორციელეს. საზღვრების მიხედვით ყველაზე მეტი ვიზიტი კი სადახლოს 331,490 (+21.9%) სასაზღვრო პუნქტიდან განხორციელდა, მას მოსდევს წითელი ხიდი 309,811 (+9.7%) და ყაზბეგი 275,797 (+28.4%) (ცხრილი 2).

ცხრილი 2: საერთაშორისო ვიზიტები საზღვრის ტიპის მიხედვით

საზღვრის ტიპი	2018 IV კვ	2019 IV კვ	ცვლილ %
სახმელეთო	1,147,498	1,363,625	18.8%
საჰაერო	390,020	355,735	-8.8%
სარკინიგზო	10,551	13,125	24.4%
საზღვაო	8,172	10,478	28.2%

საერთაშორისო ვიზიტების 62.5% (1,089,682) საქართველოში ღამისთევას მოიცავდა, რაც ტურიზმის სტატისტიკის საერთაშორისო რეკომენდაციის თანახმად ტურისტულ ვიზიტს ნიშნავს, ხოლო 37.5% ერთდღიანი ვიზიტები იყო (653,281).

როგორია საერთაშორისო ვიზიტების ძირითადი მიზნები?

საერთაშორისო ვიზიტების უმრავლესობა (31.2%) დასვენება, გართობა, რეკრეაციის მიზნით განხორციელდა. ხშირად დაფიქსირებულ მიზნებს შორის არის მეგობრების / ნათესავების მონახულება (23.5%), ტრანზიტი (17.8%), პროფესიული, ეკონომიკური საქმიანობა (14.8%), შოპინგი (8.4%) და მკურნალობა (1.5%). ვიზიტების მხოლოდ 2.7%-ის შემთხვევაში დასახელდა ვიზიტის სხვა მიზანი (გრაფიკი 3).

გრაფიკი 3: ვიზიტის მთავარი მიზანი

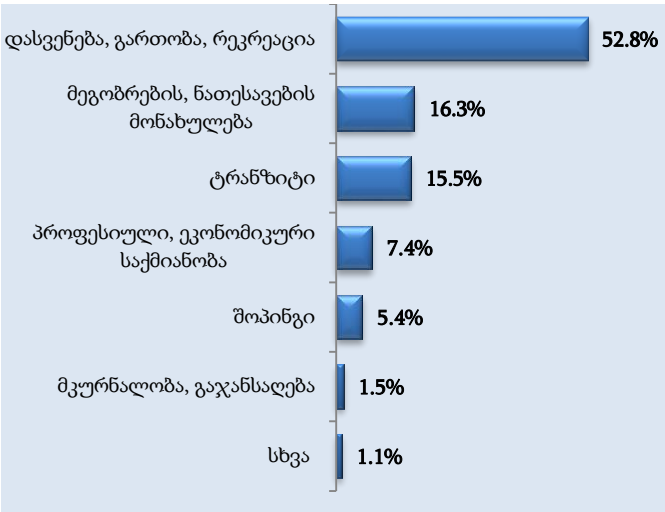

რა არის საქართველოში პირველადი ვიზიტების წილი?

საერთაშორისო ვიზიტების 80.5% განმეორებით ვიზიტს წარმოადგენდა საქართველოში, ხოლო 19.5% კი პირველადს. შესაბამისად 2019 წლის IV კვარტალში საქართველოში 340,540 პირველადი ვიზიტი განხორციელდა.

მეზობელი ქვეყნის რეზიდენტების უმრავლესობისთვის საქართველოში ვიზიტი პირველი არ იყო. სომხეთის რეზიდენტების ვიზიტებში აბსოლიტური უმრავლესობა განმეორებითი ვიზიტი იყო, შემდეგ მოდის აზერბაიჯანი 96.6%, რუსეთი 88.9% და თურქეთი 80.4%. სხვა არამეზობელი ქვეყნის რეზიდენტების დიდი ნაწილი საქართველოს პირველად ეწვია (ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა - 49.9%; „სხვა ევროპა“ – 43.1%, „სხვა ქვეყნები“ – 65.9%).

გრაფიკი 4: ვიზიტის პრაქტიკა

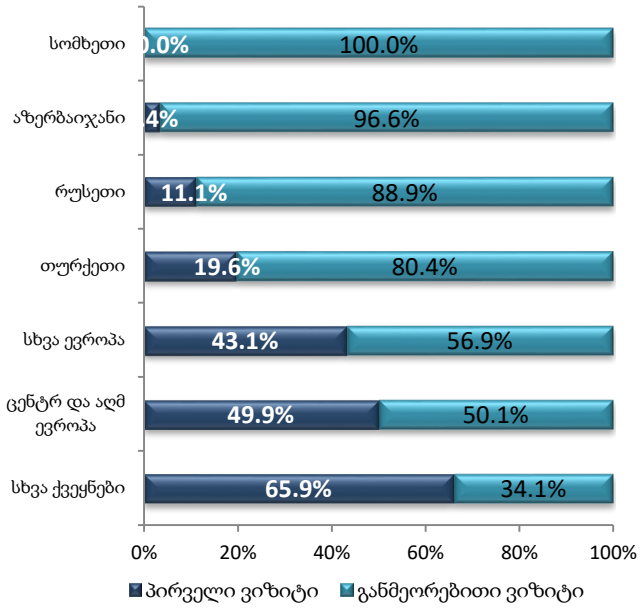

რა ხანგრძლივობით მოგზაურობენ საერთაშორისო ვიზიტორები?

ვიზიტის საშუალო ხანგრძლივობა 3.5 ღამეს შეადგენდა და ეს მაჩვენებელი განსხვავდებოდა სხვადასხვა ქვეყნის რეზიდენტების მიხედვით. მეზობელი ქვეყნების რეზიდენტები საქართველოში შედარებით ხანმოკლე პერიოდით ჩერდებიან, რუსეთის რეზიდენტების გარდა, რომლებიც საქართველოში ხანგრძლივად, საშუალოდ 5 ღამით რჩებიან. ვიზიტის ხანგრძლივობით ასევე გამოირჩევიან ევროპელები სხვა ევროპა-7.8 ღამე, (ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა-5.5 ღამე) და „სხვა ქვეყნების“ ვიზიტორები. ამ უკანასკნელი ქვეყნებიდან ჩამოსული სტუმრები საქართველოში საშუალოდ 7.7 ღამით რჩებიან.

ცხრილი 3: საშუალო გაჩერების ხანგრძლივობა

რეზიდენტობის ქვეყანა	საშუალო ღამისთევა
რუსეთი	5
თურქეთი	1.7
აზერბაიჯანი	1.2
სომხეთი	1
სხვა ევროპა	7.8
ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა	5.5
სხვა ქვეყნები	7.7

რომელ ქალაქებს და რეგიონებს სტუმრობენ უცხოელი ვიზიტორები?

საერთაშორისო ვიზიტების 57.1% საქართველოს დედაქალაქში განხორციელდა, მას მოჰყვება ბათუმი 21.7%-ით. დანარჩენ ქალაქებსა და ადგილებში შედარებით ნაკლები ვიზიტები დაფიქსირდა, მათ შორის: მარნეულში (13.8%), ყაზბეგში (7.8%), მცხეთაში (7.6%), რუსთავში (6.1%), ქუთაისში (5.2%), სიღნაღსა (3.7%) და გუდაურში (3.6%) (გრაფიკი 5).

გრაფიკი 5: ყველაზე ხშირად მონახულებული ტურისტული ადგილები

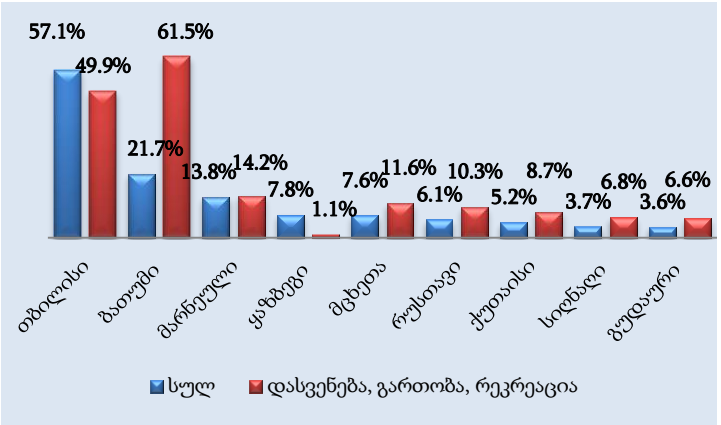

ვიზიტების უმეტესობა 57.1% რეგიონულ დონეზე თბილისში განხორციელდა, შემდეგ მოდის აჭარა 22%, ქვემო ქართლი 20.7% და მცხეთა-მთიანეთი 16.1%. დანარჩენი რეგიონებიდან ყველაზე მეტი ვიზიტი განხორციელდა კახეთი 7.3%, სამცხე-ჯავახეთსა 5.7% და იმერეთში 5.3%.

რომელი ინფორმაციის წყაროებით სარგებლობენ საერთაშორისო ვიზიტორები?

საქართველოში ჩამოსვლამდე ვიზიტორებმა სხვადასხვა ინფორმაციის წყარო გამოიყენეს. ვიზიტების 58.7%-ის შემთხვევაში მათ ინფორმაცია მეგობრებისგან/ახლობლებისგან მოიძიეს, ვიზიტების 22.7%-ისთვის საქართველოს შესახებ ინფორმაციის წყაროს ინტერნეტი წარმოადგენდა, ხოლო 12.9%-მა ამისათვის ტელევიზია / რადიო გამოიყენა. ვიზიტების დიდი ნაწილისთვის (63.9%) ვიზიტორს უკვე

მოეპოვებოდა ინფორმაცია წინა ვიზიტიდან. ვიზიტორების დიდი ნაწილი, რომლებიც პირველად იმყოფებოდა საქართველოში, ქვეყნის შესახებ ინფორმაციის მოსაძიებლად მეგობრებს და ნათესავებს დაეკითხა (69.2%), 52.3%-მა ინფორმაცია ინტერნეტით მოიძია, ხოლო 10.3%-ისთვის ინფორმაციის წყარო ტურისტული ორგანიზაცია და ბიზნეს პარტნიორი იყო (გრაფიკი 6).

გრაფიკი 6: ინფორმაციის წყარო

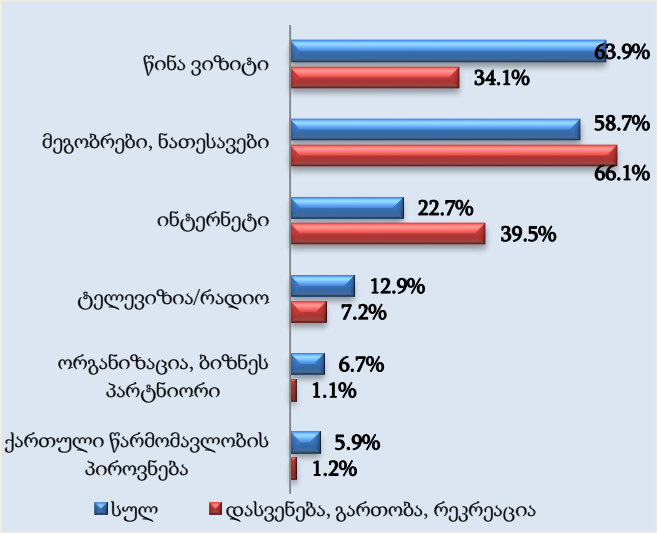

როგორია საერთაშორისო ვიზიტორების დემოგრაფიული პროფილი?

ვიზიტორების უმრავლესობა მამრობითი სქესის წარმომადგენელი იყო (მამრობითი – 66.1%; მდედრობითი – 33.9%). 31 – 50 წლის ასაკობრივი კატეგორია საერთაშორისო ვიზიტორების ყველაზე დიდ ნაწილს შეადგენდა (47.2%) (გრაფიკი 7).

გრაფიკი 7: ასაკობრივი ჯგუფები

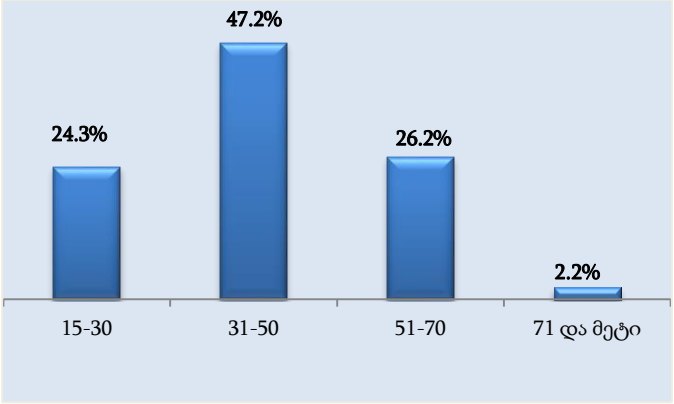

ვისთან ერთად ხორციელდება საერთაშორისო ვიზიტები?

საერთაშორისო ვიზიტების 33.1% მარტო ხორციელდებოდა, ხოლო დანარჩენები ვიზიტების დროს ვიზიტორებს სულ მცირე ერთი კომპანიონი ჰყავდათ, რომელიც ხშირ შემთხვევაში ოჯახის წევრი ან ნათესავი იყო (37.6%). ვიზიტების 24.9%-ისთვის კი ვიზიტორის თანხმლები პირი მეგობარი იყო (გრაფიკი 8).

გრაფიკი 8: ვიზიტისას თანმხლები პირი

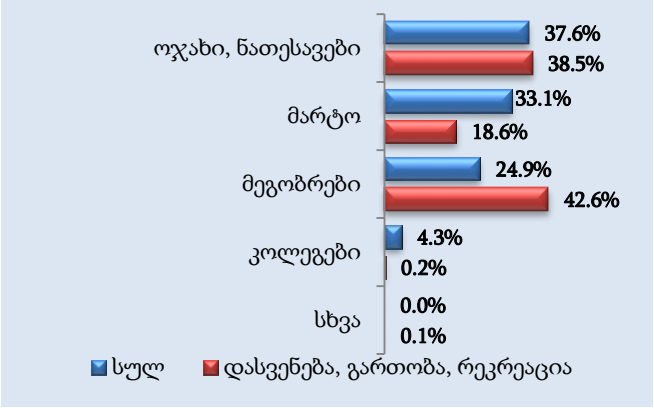

მამაკაცები უფრო ხშირად მგზავრობდნენ მარტო (34.9%) ვიდრე მდედრობითი სქესის წარმომადგენლები (30.4%). ვიზიტების ნახევარზე მეტი (52.9%) ქალების მიერ მეგობრებთან ან ნათესავებთან ერთად ხორციელდება, ანალოგიური მაჩვენებელი მამაკაცების შემთხვევაში 31.8%-ს შეადგენს.

რომელი განთავსების საშუალებებში ათევენ ღამეს საერთაშორისო ვიზიტორები?

2019 წლის IV კვარტალში საქართველოში ჩამოსული საერთაშორისო ვიზიტორების ჯამური ღამისთევების რაოდენობა 6,082,423-ს შეადგენდა. მათ შორის, ყველაზე მეტი ღამისთევა (35.7%) სასტუმროში განხორციელდა, დაახლოებით 29.4% მეგობრის / ნათესავის სახლში და 13.4% კი ნაქირავებ ბინაში. სხვა ტიპის განთავსების საშუალებები ვიზიტორებს შორის ნაკლებად პოპულარულია (ღამისთევების 11% საკუთარ სახლში, ხოლო 7.9% კი სასტუმრო სახლი/ჰოსტელში განხორციელდა) (გრაფიკი 9).

გრაფიკი 9: განთავსების საშუალებები

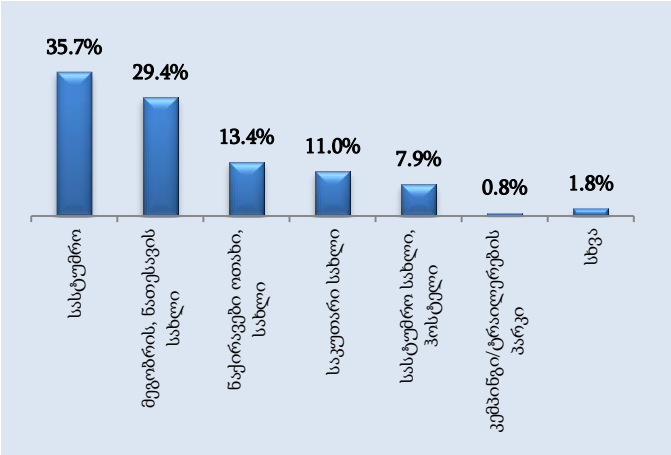

საშუალო ღამისთევების რაოდენობა ყველაზე დიდი საკუთარ სახლში იყო (10.4 ღამე), შემდეგ მოდის ნაქირავები ბინა (8.2 ღამე), მეგობრის/ნათესავის სახლი (4.4 ღამე), საავადმყოფო (3.6 ღამე), სასტუმრო (3.4 ღამე), კემპინგი (3.4 ღამე) და სასტუმრო სახლი (2.9 ღამე).

რამდენს შეადგენს საერთაშორისო ვიზიტორების განხორციელებული დანახარჯები?

საერთაშორისო ვიზიტორების მიერ განხორციელებული დანახარჯების ჯამურმა მაჩვენებელმა 1.7 მილიარდ ლარს მიაღწია, ხოლო ერთი ვიზიტისას გაწეულმა საშუალო დანახარჯმა 964 ლარი შეადგინა.

დანახარჯების ყველაზე დიდი წილი შოპინგზე (მთლიანი ხარჯები 26%) და საკვებსა/სასმელზე (25.9%) დაფიქსირდა. ასევე მნიშვნელოვანი წილით იყო წარმოდგენილი განთავსების საშუალებებზე დანახარჯები (19.3%), ხოლო რეკრეაციულ და კულტურულ აქტივობებზე ვიზიტორებმა მთლიანი დანახარჯების მხოლოდ 17% გასწიეს. დანახარჯების დეტალური ჩაშლა ქვემოთ არის მოცემული (ცხრილი 4).

ცხრილი 4: დანახარჯების სტრუქტურა

დანახარჯების კომპონენტები	მთლიანი დანახარჯი (ლარი)	წილი %
შოპინგი	436,511,414	26.0%
საკვები და სასმელი	435,499,606	25.9%
განთავსების საშუალებები	324,667,309	19.3%
რეკრეაცია, კულტურული და სპორტული აქტივობები	284,826,502	17.0%
ადგილობრივი ტრანსპორტი	143,587,848	8.5%
სხვა დანახარჯები	54,654,152	3.3%

მეზობელი ქვეყნებიდან თურქეთის რეზიდენტები ვიზიტზე ყველაზე მაღალი საშუალო დანახარჯით (1,031.2 ლარი) გამოირჩეოდნენ, მას მოსდევს რუსეთი 914.3 ლარი, სომხეთი - 588.4 ლარი და აზერბაიჯანი - 293.1 ლარი (ცხრილი 5).

ცხრილი 5: საშუალო დანახარჯები ქვეყნების მიხედვით

რეზიდენტობის ქვეყანა	საშუალო დანახარჯი (ლარი)
სომხეთი	588.4
აზერბაიჯანი	293.1
თურქეთი	1,031.2
რუსეთი	914.3
ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა	1,440.5
სხვა ევროპა	1,749.7
სხვა ქვეყნები	2,082.9

რამდენი ვიზიტი ხორციელდება ტურისტული პაკეტის საშუალებით?

საერთაშორისო ვიზიტების 94.7%-ის შემთხვევაში ვიზიტორებს არ უსარგებლიათ ტურისტული პაკეტით. შეძენილი ტურისტული პაკეტით განხორციელებულ ვიზიტებში უცხოური და ქართული ტურ-ოპერატორების გადანაწილება შესაბამისად 4.8% და 0.5% იყო. ჯამში 2019 წლის IV კვარტლის ტურისტული პაკეტის შესაძენად საერთაშორისო ვიზიტორებმა 416.3 მლნ. ლარი გადაიხადეს (გრაფიკი 10).

გრაფიკი 10: ტურისტული პაკეტის გამოყენება

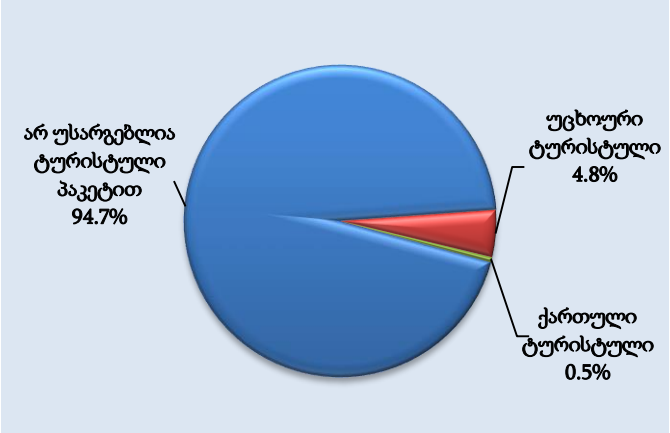

რომელია ტურიზმის პოპულარული აქტივობები?

ვიზიტისას ყველაზე ხშირად განხორციელებულ აქტივობებში ადგილობრივი სამზარეულოს და ღვინის დაგემოვნება (78.3%) და შოპინგი (63.9%) დაფიქსირდა. მას მოსდევს ღირსშესანიშნაობების, კულტურული და ისტორიული ძეგლების მონახულება (37.7%) (გრაფიკი 11).

გრაფიკი 11: პოპულარული აქტივობები

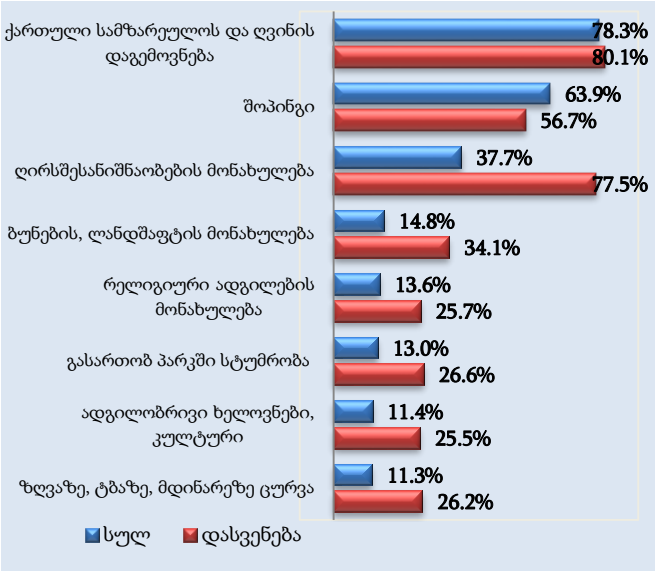

რამდენად კმაყოფილები არიან საერთაშორისო ვიზიტორები?

საერთაშორისო ვიზიტების 45.2%-ის შემთხვევაში ვიზიტორი კმაყოფილი იყო განხორციელებული ვიზიტით, 47%-ძალიან კმაყოფილი, ხოლო 0.2%-მა თავი შეიკავა პასუხის გაცემისგან. ზოგადი კმაყოფილების დონე 4.4-ს შეადგენდა (5-დან).

ვის მიერ ხორციელდება საერთაშორისო ვიზიტები ეკონომიკური აქტივობის მიხედვით?

საერთაშორისო ვიზიტების უმრავლესობა დაქირავებული მომუშავეების მიერ განხორციელდა (55.1%). შემდეგ მოდის თვითდასაქმებულის (20.7%) და დამსაქმებლის (6.3%) კატეგორია (გრაფიკი 12).

გრაფიკი 12: საერთაშორისო ვიზიტების განაწილება ვიზიტორის ეკონომიკური აქტივობის მიხედვით

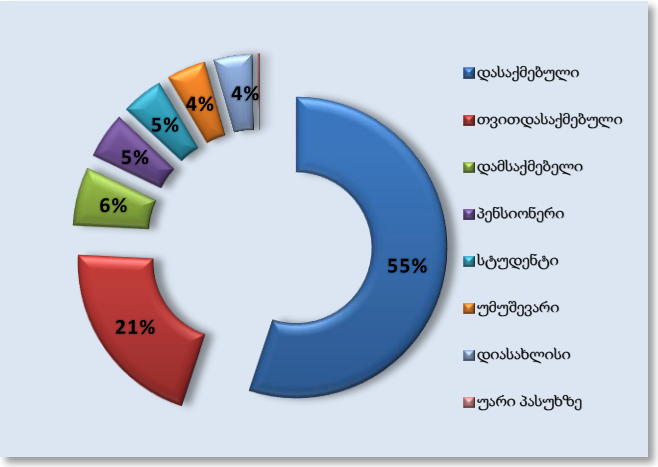

მეთოდოლოგია

სტატისტიკური ინფორმაციის მოპოვების მიზნით სტატისტიკის ეროვნული სამსახური ატარებს საერთაშორისო ვიზიტორების გამოკითხვას. მონაცემების შეგროვება ხორციელდება პირისპირი ინტერვიუების ტექნიკის გამოყენებით. მეთოდოლოგია დაფუძნებულია მსოფლიო ტურიზმის ორგანიზაციის მიერ შემუშავებულ რეკომენდაციებზე. ინტერვიუები ტარდება 15 წლის და უფროსი ასაკის საერთაშორისო ვიზიტორებთან, რომლებიც ტოვებენ საქართველოს ტერიტორიას. ინტერვიუები ტარდება სასაზღვრო გამშვებ პუნქტებში.

ცხრილი 6: შერჩევის ზომა საზღვრების მიხედვით

საზღვრის ტიპი	საზღვრის დასახელება	შერჩევის ზომა
აეროპორტი	თბილისის აეროპორტი	1572
აეროპორტი	ბათუმის აეროპორტი	240
აეროპორტი	ქუთაისის აეროპორტი	300
სახმელეთო საზღვარი	სარფი	4392
სახმელეთო საზღვარი	ვალე	252
სახმელეთო საზღვარი	ნინოწმინდა	432
სახმელეთო საზღვარი	სადახლო	1488
სახმელეთო საზღვარი	წითელი ხიდი	1752
სახმელეთო საზღვარი	ცოდნა	504
სახმელეთო საზღვარი	ყაზბეგი	1068

კვლევა პროცესში გამოიკითხა 12,000-მდე რესპონდენტი. მონაცემების შეწონვა და შესაბამის პერიოდებზე განზოგადება განხორციელდა შინაგან საქმეთა სამინისტროს საინფორმაციო-ანალიტიკური დეპარტამენტის მიერ მოწოდებულ საზღვრის კვეთის მონაცემებზე დაყრდნობით. მეთოდოლოგიის მოკლე აღწერა მოცემულია ქვემოთ:

ცხრილი 7: კვლევის მეთოდოლოგიის აღწერა

კვლევის მეთოდოლოგია	რაოდენობრივი კვლევა
კვლევის ტექნიკა	პირისპირი ინტერვიუ
კვლევის არეალი	საქართველო
სამიზნე ჯგუფი	15 წლის და უფროსი ასაკის საერთაშორისო ვიზიტორები
შერჩევის ზომა	12,000 რესპონდენტი
ინტერვიუს ხანგრძლივობა	10-12 წუთი

რეზიდენტობის ჭრილში მეზობელი ქვეყნების მონაცემები გაანალიზებულია განცალკევებულად – თურქეთი, რუსეთი, აზერბაიჯანი და სომხეთი. დანარჩენი ქვეყნები გაერთიანებულია შემდეგ კატეგორიებში: „ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა“, „დანარჩენი ევროპა“ და „სხვა“.

კატეგორიაში „ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა“ შემდეგი ქვეყებია გაერთიანებული: ბელარუსი, ბულგარეთი, ჩეხეთი, ესტონეთი უნგრეთი, ყაზახეთი, ყირგიზეთი, ლატვია, ლიტვა, მოლდოვა, პოლონეთი, რუმინეთი, სლოვაკეთი, ტაჯიკეთი, თურქმენეთი, უკრაინა და უზბეკეთი.

კატეგორიაში „დანარჩენი ევროპა“ გაერთიანებულია: ავსტრია, ბელგია, ხორვატია, დანია, ფინეთი, საფრანგეთი, გერმანია, საბერძნეთი, ირლანდია, ისრაელი, იტალია, მალტა, ნორვეგია, ჰოლანდია, ესპანეთი, შვედეთი, შვეიცარია და გაერთიანებული სამეფო.

ქვეყნები, რომლებიც ზემოთ ჩამონათვალში არ ფიგურირებენ გაერთიანებულია „სხვა“ კატეგორიაში, ამ ქვეყნებიდან შემოსული მოგზაურების სიმცირის გამო.

ანგარიში მომზადდა საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის კვლევებისა და დაგეგმვის სამმართველოს მიერ.
ტელ: +995 322 43 69 99 (18 20)

ელ. ფოსტა: infostatistics@gnta.ge

ანგარიში ატვირთულია ვებ-გვერდზე: www.gnta.ge